

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Miljöprövningsdelegationen
(MPD)

BESLUT

1 (16)

2009-04-16

Dnr: 551-292-07

Quantum Satis Risk 35 AB
Aspnäs gård
740 46 ÖSTERVÅLA

Tillstånd enligt 9 kap. miljöbalken (MB) till fortsatt och utökad djurhållning vid Aspnäs gård på fastigheten Aspnäs 1:43 i Heby kommun

Platsnummer 0331-90-006

SNI-kod 01-1 (verksamhetskod 1.11)

BESLUT

Tillstånd

Länsstyrelsen i Uppsala län, miljöprövningsdelegationen (MPD), meddelar Quantum Satis Risk 35 AB (org.nr. 556296-7496) tillstånd enligt 9 kap. miljöbalken (MB) att bedriva jordbruk med djurhållning med plats för 550 mjölkkor och 700 ungdjur, sammanlagt 756 djurenheter, vid Aspnäs gård på fastigheten Aspnäs 1:43 i Heby kommun.

Verksamheten klassas enligt den i ärendet tillämpliga bilagan till förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd med **SNI-kod 01-1**, jordbruk med mer än 200 djurenheter (prövningsnivå B). Enligt den nya bilagan till ovannämnda förordning klassas verksamheten med verksamhetskod 1.11, anläggning med stadigvarande djurhållning av mer än 400 djurenheter (prövningsnivå B).

Tillståndet gäller tills vidare.

Miljökonsekvensbeskrivning

Länsstyrelsen godkänner med stöd av 6 kap. 9 § MB miljökonsekvensbeskrivningen i ärendet.

Villkor för verksamheten

Utöver vad som gäller för jordbruk och annan verksamhet enligt t.ex. 12 kap. MB, förordningen (1998:915) om miljöhänsyn i jordbruket, Jordbruksverkets föreskrifter (SJVFS 2004:62) om miljöhänsyn i jordbruket vad avser växtnäring, (SJVFS 1999:119) om hänsyn till natur- och kulturvärden i jordbruket samt vad som framgår enligt Jordbruksverkets allmänna råd (2005:1) om lagring och

Länsstyrelsen Uppsala län

POSTADRESS: 751 86 UPPSALA BESÖKSADRESS: HAMNESPLANADEN 3

TELEFON: 018 - 19 50 00 TELEFAX: 018 -12 00 11 E-POST: tomas waara@c.lst.se

POSTGIRO 3 51 73-4 / 6 88 03-6 ORGANISATIONSNUMMER: 202100-2254 (VAT SE202100225401)

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

BESLUT

2 (16)

2009-04-16

Dnr: 551-292-07

spridning av gödsel m.m. föreskriver Länsstyrelsen att följande slutliga villkor ska gälla för verksamheten.

1. Om inte annat följer av övriga villkor ska verksamheten bedrivas i huvudsaklig överensstämmelse med vad Quantum Satis Risk 35 AB angivit i ansökningshandlingarna och i övrigt åtagit sig i ärendet. Sådana mindre ändringar av verksamheten som avses i 5 § tredje stycket förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd ska anmälas på det sätt som anges i 22 § samma förordning till tillsynsmyndigheten.
2. Gödselproduktionen får inte överstiga tillgänglig spridningsareal, egen eller genom spridningsavtal.
3. Gödseln ska, inom och utom anläggningen, hanteras på sådant sätt att läckage och spill förhindras och så att olägenheter för människors hälsa och trevnad inte uppkommer. Drivningsvägar och rasthagar ska utformas och skötas så att förorening av yt- och grundvatten förhindras.
4. Tidpunkten för spridning av stallgödsel ska väljas så att förluster av växt-näring minimeras. Spridningen ska ske under så få och korta perioder som möjligt. Vid spridning på obevuxen mark ska nedbrukning av gödseln ske så snart som möjligt och senast inom 12 timmar. Hänsyn ska tas till rådande och förväntade väderleksförhållanden så att minsta möjliga näringsförlust och olägenhet för närboende uppstår.
5. Spridning av stallgödsel får inte ske närmare vattentäkt än 50 meter utan medgivande från tillsynsmyndigheten. Särskild försiktighet ska iakttas i de fall där markytan lutar mot en vattentäkt liksom i de fall där åkermarken regelmässigt översvämmas vid snösmältning eller riklig nederbörd.
6. Spridning av stallgödsel får inte ske närmare vattendrag eller vattenförande dike, d.v.s. dike som vid spridningstillfället inte är torrt, än 6 meter. Längs kant mot vattendrag eller dike ska på areal under eget bruk lämnas en ständigt bevuxen skyddszon på minst 2 meter från dikets övre kant.
7. Spridning av gödsel ska grundas på aktuell markkartering samt stallgödsel-analys och anpassas till grödans behov. Areal under eget bruk ska markkarteras med avseende på fosfor, kalium och pH minst vart tionde år. En växtnäringsbalans avseende kväve, fosfor och kalium ska upprättas minst en gång vart tredje år. Analys av flytgödselns växtnäringsinnehåll ska ske minst en gång per år. När ett fält (som helhet) har uppnått högsta fosforklass får ingen ytterligare fosfor tillföras.

8. Journal ska föras över växtodling och utförd gödsling. Journalen ska hållas tillgänglig för tillsynsmyndigheten och omfatta tidpunkt för spridning och nedbrukning, utgödsblad mängd/volym och de arealer där spridning skett samt efterföljande gröda.
9. Lagring av diesel ska ske på ogenomsläpplig invallad yta under tak. Invallningen ska rymma den största tankens volym och minst 10 % av summan av övriga tankars volym.
10. Kemiska produkter och avfall ska hanteras på ett sådant sätt att det inte medför smittorisk eller olägenheter för människors hälsa eller miljön, att spill eller läckage inte kan nå avlopp och så att förorening av mark, ytvatten eller grundvatten inte kan ske.
11. Kemiska produkter och farligt avfall av flytande karaktär ska lagras på tät, invallad yta under tak. Invallningen skall rymma en volym som motsvarar den största behållarens volym plus minst 10 % av summan av övriga behållares volym.
12. Anläggningen ska utformas och drivas på ett energieffektivt sätt anpassat efter varje funktion med tanke på värmeisolering, ventilation, belysning och interna transporter etc.
13. Buller från verksamheten ska begränsas så att den ekvivalenta ljudnivån utomhus vid bostäder som riktvärde* inte överstiger
50 dB(A) dagtid vardagar (kl. 07-18),
45 dB(A) dagtid lördag, söndag och helgdag (kl. 07-18),
45 dB(A) kvällstid (kl. 18-22) och
40 dB(A) nattetid (kl. 22-07)
Om hörbara toner eller impulsljud förekommer ska de angivna värdena för ekvivalent ljudnivå sänkas med 5 dB(A)-enheter. Momentana ljud mellan kl. 22-07 får som riktvärde* inte överstiga 55 dB(A) vid bostäder.

* Med riktvärde avses ett värde som om det överskrids medför en skyldighet för bolaget att vidta sådana åtgärder att värdet kan hållas.

Länsstyrelsen överlåter med stöd av 22 kap. 25 § tredje stycket jämfört med 19 kap. 5 § 8 MB åt tillsynsmyndigheten att föreskriva villkor om utformning av nya gödselbrunnar.

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

BESLUT

4 (16)

2009-04-16

Dnr: 551-292-07

Igångsättningstid

Fråga är om pågående verksamhet varför förordnande av igångsättningstid enligt 22 kap. 25 § andra stycket MB inte är relevant.

Uppskjutna frågor

Länsstyrelsen uppskjuter med stöd av 22 kap. 27 § jämfört med 19 kap. 5 § 10 MB under en provotid fastställande av slutliga villkor för omhändertagande av gödsel från anläggningen. Quantum Satis Risk 35 AB ska senast den 31 december 2010 redovisa en utredning över tekniska och ekonomiska möjligheter att inom anläggningen uppföra och driva en biogasanläggning för omhändertagande av stallgödsel från den egna produktionen.

Verkställighetsförordnande

Länsstyrelsen förordnar med stöd av 22 kap. 28 § första stycket jämfört med 19 kap. 5 § första stycket 11 MB att tillståndet får tas i anspråk även om beslutet inte har vunnit laga kraft.

Återkallelse av tidigare beslut

Länsstyrelsen återkallar med stöd av 24 kap. 3 § första stycket 6. MB tidigare beslut om tillstånd meddelat av Länsstyrelsen i Västmanlands län den 28 april 1995 (dnr. 244-10330-94).

Särskilda upplysningar

Detta tillstånd befriar inte Quantum Satis Risk 35 AB från skyldigheten att iaktta vad som gäller enligt andra bestämmelser för den anläggning eller verksamhet som tillståndet avser.

Ytterligare regler om miljöhänsyn i jordbruket finns i t.ex. 12 kap MB, i förordningen (1998:915) om miljöhänsyn i jordbruket, i Jordbruksverkets föreskrifter (SJVFS 2004:62) om miljöhänsyn i jordbruket vad avser växtnäring och i Jordbruksverkets föreskrifter (SJVFS 1999:119) om hänsyn till natur- och kulturvärden i jordbruket. Vidare innehåller Jordbruksverkets allmänna råd (2005:1) råd för tillämpningen av den miljöhänsyn i samband med lagring och spridning av gödsel som anges i ovan nämnda förordningar och föreskrifter. Vidare ska Jordbruksverkets föreskrifter (SJVFS 2006:84) om befattning med animaliska biprodukter och införsel av andra produkter, utom livsmedel, som kan sprida smittsamma sjukdomar till djur och människor beaktas.

Vid spridning av bekämpningsmedel ska Statens naturvårdsverks föreskrifter om spridning av kemiska bekämpningsmedel (SNFS 1997:2) iakttas.

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

BESLUT

5 (16)

2009-04-16

Dnr: 551-292-07

Tillståndshavaren ska vidare fortlöpande planera och kontrollera verksamheten för att motverka och förebygga olägenheter för människors hälsa och miljön (26 kap. 19 § MB) samt i övrigt iaktta vad som sägs i förordningen (1998:901) om verksamhetsutövarens egenkontroll. Varje år före utgången av den 31 mars ska miljörapporten inges till tillsynsmyndigheten (26 kap. 20 § MB). Miljörapporten skall utformas i enlighet med Naturvårdsverkets föreskrift NFS 2006:9 om miljörapporter för tillståndspliktiga verksamheter.

Enligt 2 kap. MB gäller vissa allmänna hänsynsregler som ska iakttas. Särskilt erinras om 2 kap. 4 § vari föreskrivs om skyldigheten att undvika sådana kemiska produkter som kan befaras medföra risker för människors hälsa eller miljön om de kan ersättas med sådana produkter som kan antas vara mindre farliga.

Ändring av verksamheten kan kräva nytt tillstånd eller anmälan i enlighet med bestämmelserna i 5 och 21 §§ förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd. Bedrivs miljöfarlig verksamhet av annan än den som meddelats tillståndet, ska den nye verksamhetsutövaren enligt 32 § samma förordning snarast möjligt upplysa tillsynsmyndigheten om det ändrade förhållandet.

Enligt djurskyddsförordningen (1988:539) ska stallar eller anläggningar för djurhållning förprövas från djurskydds- och djurhälsosynpunkt innan de uppförs, byggs om eller byggs till.

Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 842/2006, den 17 maj 2006, om vissa fluorerade växthusgaser reglerar användandet av fluorerade växthusgaser.

Avgift för prövning och tillsyn av miljöfarlig verksamhet ska enligt 2 kap. 1 § förordningen (1998:940) om avgifter för prövning och tillsyn enligt MB betalas av den som bedriver miljöfarlig verksamhet som anges med beteckningen A eller B i bilagan till förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd.

Om verksamheten i sin helhet eller någon del av denna upphör ska detta i god tid före nedläggning anmälas till tillsynsmyndigheten. Tillståndshavaren ansvarar för att undersöka om mark- och vattenområden, byggnader och anläggningar är så förorenade att de kan medföra skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön och i så fall även ansvara för att efterbehandling sker (10 kap. MB).

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

BESLUT

6 (16)

2009-04-16

Dnr: 551-292-07

REDOGÖRELSE FÖR ÄRENDET

Tidigare beslut

Länsstyrelsen i Västmanland län beslutade den 28 april 1995 (dnr. 244-10330-94) att meddela Olbo-Hesselby Lantbruk AB tillstånd enligt miljöskyddslagen (1969:387) till animalieproduktion på dåvarande fastigheten Aspås 1:42 (Aspås gård) i Heby kommun. Tillståndet avsåg en anläggning med plats för 215 mjölkkor och 140 ungdjur.

Samråd

Tidigt samråd har skett med Länsstyrelsen i Västmanland län och Miljö- och hälsoskyddsnämnden i Heby kommun den 21 april 2005. Samråd med enskilda som kan antas bli särskilt berörda har genomförts genom personliga kontakter. Länsstyrelsen i Västmanland beslutade den 9 november 2005 att verksamheten kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Utökad samråd har skett genom möte med särskilt inbjudna den 1 december 2005.

Ansökan med åtaganden och yrkanden

Quantum Satis Risk 35 AB, nedan kallat Bolaget, har ansökt om tillstånd enligt 9 kap. MB att utöka befintlig djurhållning, nötkreatur för mjölkproduktion, till en produktion omfattande 550 mjölkkor och 700 ungdjur, vilket motsvarar 756 djurenheter, på fastigheten Aspås 1:43 (Aspås gård) i Heby kommun.

Bolaget åtar sig att ha en 10 månaders lagringskapacitet för gödsel samt att nedbrukning av gödsel ska ske direkt. Vidare yrkar bolaget igångsättningsmedgivande.

Ärendets handläggning

Ansökan med miljökonsekvensbeskrivning inkom den 29 december 2005. Begärda kompletteringar av ansökan och miljökonsekvensbeskrivningen inkom i olika omgångar, varav den sista den 11 augusti 2008. Ansökan och miljökonsekvensbeskrivningen har kungjorts i Uppsala Nya Tidning den 13 september 2008 och i Sala Allehanda den 15 september 2008.

Länsstyrelsen har genomfört ett remissförfarande med Miljö- och byggnämnden i Heby kommun. Yttrande har inkommit från Miljö- och byggnämnden. Bolaget har fått del av och bemött vad som anförts i yttrandet.

Bolaget har även fått del av Länsstyrelsens förslag till beslut i ärendet och beretts tillfälle att komma in med synpunkter. Bolaget har hört av sig och anför sammanfattningsvis följande.

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

BESLUT

7 (16)

2009-04-16

Dnr: 551-292-07

Villkor 5 ändras så att skyddsavståndet 50 meter ändras till 6 meter för bostadshus och 12 meter för vattentäkter.

Villkor 6 ändras så att spridning av stallgödsel inte får ske närmare än 1-2 meter från torra diken och 6 meter för vattenförande diken.

Villkor 11 ändras så att kravet på tät, invallad yta under tak endast gäller kemiska produkter och farligt avfall av flytande karaktär.

Villkor om spridning av bekämpningsmedel ändras så att spridning inte får ske närmare vattentäkt än 12 meter.

Vidare anser bolaget att den uppskjutna frågan om fastställande av slutliga villkor för omhändertagande gödsel från anläggningen ändras så att en utredning om biogasanläggning ska redovisas senast den 31 december 2010.

SAMMANFATTNING AV SÖKANDENS BESKRIVNING AV VERKSAMHETEN

Nuvarande och planerad verksamhet

Nuvarande verksamhet har tillstånd enligt miljöskyddslagen till djurhållning på nuvarande fastigheten Aspås 1:43. Tillståndet avser anläggning med plats för 215 mjölkkor och 140 ungdjur.

Planerad utbyggnad ska ske genom uppförande av nytt djurstall med utrymme för 550 mjölkkor. Befintligt djurstall övergår till att bli ungdjursstall för ca 700 ungdjur.

Lokalisering och planförhållanden

Gården med anor från 1100-talet ligger ca 500 meter norr om sjön Tämnaren. Området är ett odlingslandskap som brukas med inslag av naturbetesmarker. Det finns inga boende inom 600 meters avstånd från djurstallarna. Fastigheten omfattas inte av detaljplan men berörs av Natura 2000-område samt av riksintresse för naturvård.

Gödselhantering

Bolaget åtar sig att ha kapacitet att lagra flytgödsel under 10 månader. Aspås gårds nuvarande lagringskapacitet är på 8 600 m³. Utbyggnaden medför att en ny gödselbehållare kommer att uppföras på 6 400 m³. Total lagringskapacitet blir därmed 15 000 m³, vilket motsvarar behovet av lagringskapacitet för 10 månader. Den nya gödselbrunnen kommer att lokaliseras antingen bredvid befintlig brunn

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

BESLUT

8 (16)

2009-04-16

Dnr: 551-292-07

på Aspnäs gård eller på Hässleby gård (fastigheten Hässelby 1:10). Bolaget önskar att hålla båda möjligheterna öppna. En brunn på Hässelby gård kan användas som mellanlager och fyllas på vintern vilket leder till bättre arbetsutnyttjande. Samtliga gödselbehållare bottenfylls och har svämtäcke. För fastgödseln används befintlig platta på 300 m² med en lagringskapacitet på 1200 m³. Behov av spridningsareal beräknas till 611,4 ha vid maximalt ianspråktagande av det sökta tillståndet. Tillgänglig spridningsareal, egen och arrenderad åkermark, är på ca 617,4 ha. Årlig analys görs av gödseln.

Utsläpp till vatten

Sjön Tämnaren utgör recipient för verksamheten dit anläggningen och spridningsarealerna avvattnas via diken. Till skydd för miljön har ett flertal åtgärder gjorts vid anläggningen, bl.a. invallning av dieseltank, oljeavskiljare via markbädd, asfalterade ytor runt gården där dagvattnet omhändertas via en grusbädd till infiltration/översilning.

Markkarteringar är utförda. Spridning av gödsel ska inte ske närmare åkerdiken, bäckar och åar än 6 meter. Skyddszonerna är bevuxna. Spridningstekniken av flytgödsel är nedmyllning, vilket minskar risken för läckage av kväve och fosfor.

Transporter

Mängden externa transporter bedöms inte påverkas av den planerade utökningen. Mjölk bilen kommer efter utbyggnad att koppla ett släp efter bilen för att på så sätt ta hand om den ökade mjölkproduktionen. Leveranser av foder sker idag med halvfyllda bilar så marginal finns för att möta det ökade behovet.

Utökningen bedöms innebära att den interna trafiken som är kopplad till djurhållningen ökar med ca 60 %, vilket motsvarar en dieselförbrukning på 12 m³/år. Totalt beräknas drivmedelsanvändningen uppgå till 72 m³/år inklusive växtodlingen. Samordningseffekterna mellan djurstallarna ger effektiva transporter. Transport av gödsel effektiviseras genom att ny gödseltunna på 25 m³ införskaffats, mot tidigare 19 m³.

Buller

Anläggningen medför transportbuller samt fläktbuller. Ensilagefläkt vid silostorn och rökgasfläkt är störande men inte så att det bedöms föranleda någon åtgärd.

Energianvändning

Den planerade verksamhetens elenergibehov beräknas uppgå till 700 MWh/år. Med ny teknik och samordningseffekter av produktionen beräknas elanvändningen inte öka med mer än 100 MWh/år jämfört med nuvarande produktion. Gården har

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

BESLUT

9 (16)

2009-04-16

Dnr: 551-292-07

övergått till biobränsle, flis, för uppvärmning av lokaler och vatten. Förbrukningen beräknas uppgå till 1 200 m³ flis per år.

YTTRANDEN

Miljö- och byggnämnden i Heby kommun har i yttrande den 28 oktober 2008 framfört synpunkter av framförallt kompletteringskaraktär. Sålunda har nämnden anfört att verksamhetsutövaren ska redogöra för vilka effekterna kan vara och vilka försiktighetsåtgärder som kommer att vidtas vid olyckor. Vidare har anförts att verksamhetsutövaren ska utreda eventuell påverkan på Tämnaren som ytvattentäkt och vid behov föreslå nödvändiga försiktighetsmått samt att ansökan ska kompletteras med energiplan.

SÖKANDENS BEMÖTANDE

Bolaget har som svar på Miljö- och byggnämndens yttrande inkommit med förtydliganden av ansökan, bl.a. precisering av åtgärder vid olycka.

LÄNSSTYRELSENS MOTIVERING

Förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd har ändrats (SFS 2007:674) varvid en helt ny bilaga tillkommit. Ändringen av 28 § trädde i kraft den 1 augusti 2007 medan ändringarna i övrigt och den nya bilagan trädde i kraft den 1 januari 2008. Enligt övergångsbestämmelserna ska emellertid äldre bestämmelser gälla för prövningen och handläggningen av mål och ärenden som inletts före den 1 januari 2008.

Förevarande ärende har inletts före den 1 januari 2008, varför äldre bestämmelser skall gälla för prövningen i ärendet.

Enligt bilagan till förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd utgör jordbruk eller annan djurhållande verksamhet med mer än 200 djurenheter (SNI-kod 01-1) tillståndspliktig verksamhet som givits beteckningen B (prövningsnivå länsstyrelsen).

Befintliga eller tillkommande enskilda avloppsanläggningar för hushållspillvatten är inte prövade genom detta tillstånd. Den kommunala miljönämnden är tillsyns- och prövningsmyndighet vad gäller sådana anläggningar.

Miljökonsekvensbeskrivning

Miljö- och byggnämnden i Heby kommun har i yttrande över det sökta tillståndet endast framfört krav på ytterliggare kompletteringar av miljökonsekvensbeskrivningen. Miljökonsekvensbeskrivningen med kompletteringar bedöms vara tillräcklig i förhållande till de krav som ställs enligt 6 kap. MB och den tilltänkta verksamheten. Den kan därför godkännas.

Miljö kvalitetsnormer

Enligt 5 kap. 3 § MB ska Länsstyrelsen säkerställa i ärendet att de miljö kvalitetsnormer som meddelats enligt 1 § samma kapitel uppfylls. Regeringen har i förordningen (2001:527) om miljö kvalitetsnormer för utomhusluft fastställt sådana normer för kvävedioxid, kväveoxider, svaveldioxid, kolmonoxid, bly, bensen, partiklar och ozon. Länsstyrelsen finner att den sökta verksamheten inte kommer att medföra att någon miljö kvalitetsnorm enligt ovan nämnda förordning kommer att överskridas.

Lokalisering

Enligt 2 kap. 6 § MB ska det för en verksamhet eller åtgärd som tar i anspråk ett mark- eller vattenområde väljas en plats som är lämplig med hänsyn till att ändamålet skall kunna uppnås med minsta intrång och olägenhet för människors hälsa och miljön. Vid en tillståndsprövning enligt 9 kap. MB ska bestämmelserna i 3 och 4 kap. MB tillämpas i de fall som gäller ändrad användning av mark- eller vattenområden. Ett tillstånd eller en dispens får inte ges i strid med en detaljplan eller områdesbestämmelser enligt plan- och bygglagen (1987:10). Små avvikelser får dock göras, om syftet med planen eller bestämmelserna inte motverkas.

Området omfattas inte av detaljplan eller områdesbestämmelser. Hinder mot tillstånd utifrån detaljplanesynpunkt eller utifrån områdesbestämmelsesynpunkt föreligger därför inte.

Ansökan innebär en utökning av befintlig djurhållning. Området med dess odlingsmarker är präglad av djurhållning sedan lång tid tillbaka och är väl lämpat för jordbruksverksamhet. Verksamheten ligger utanför nitratkänsligt område enligt förordning (1998:915) om miljö hänsyn i jordbruket.

Länsstyrelsen bedömer att inga bostadsfastigheter ligger inom påverkansområde av den planerade utökningen av djurhållningen. Ifall gödselbrunn anläggs på fastigheten Hässelby 1:10 är avståndet till närmsta bostadshus ca 150 meter. Störningar som kan uppstå är framförallt i form av lukt, flugor och buller. Luktproblem kan uppstå även vid de marker där gödseln sprids. Den planerade utökningen bedöms dock inte ge upphov till någon påtaglig ökad störning. Mot bakgrund av de försiktighetsåtgärder som sökanden åtagit sig och med de villkor

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

BESLUT

11 (16)

2009-04-16

Dnr: 551-292-07

som sätts för verksamheten bedöms effekterna av verksamheten bli sådana som de boende rimligen bör tåla.

Delar av bruksarean omfattas av riksintresse för naturvård och Natura 2000-område. Den planerade verksamheten bedöms inte påverka skyddsintressena för dessa områden.

Miljöbalkens mål

Enligt 1 kap. 1 § MB syftar bestämmelserna i balken till att främja en hållbar utveckling som innebär att nuvarande och kommande generationer tillförsäkras en hälsosam och god miljö. En sådan utveckling bygger på insikten att naturen har ett skyddsvärde och att människans rätt att förändra och bruka naturen är förenad med ett ansvar för att förvalta naturen väl.

Av de nationella och regionala miljömålen kommer verksamheten främst att påverka miljömålet ”Ingen övergödning”.

Den planerade utökningen av verksamheten bör enligt Länsstyrelsens bedömning inte få leda till ökad negativ påverkan på yt- och grundvatten eller på människors hälsa, inte heller minska förutsättningarna för biologisk mångfald. Förutsatt att verksamheten vidtar skyddsåtgärder mot växtnäringsutlakning anser Länsstyrelsen att ett tillstånd till verksamheten inte motverkar miljöbalkens mål.

De allmänna hänsynsreglerna

Enligt 2 kap. 2 § MB ska alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd skaffa sig den kunskap som behövs med hänsyn till verksamhetens eller åtgärdens art och omfattning för att skydda människors hälsa och miljön mot skada eller olägenhet (det s.k. kunskapskravet).

Enligt 2 kap. 3 § MB ska alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd utföra de skyddsåtgärder, iaktta de begränsningar och vidta de försiktighetsmått i övrigt som behövs för att förebygga, hindra eller motverka att verksamheten eller åtgärden medför skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön (den s.k. försiktighetsprincipen). I samma syfte ska vid yrkesmässig verksamhet användas bästa möjliga teknik. Dessa försiktighetsmått ska vidtas så snart det finns skäl att anta att en verksamhet eller åtgärd kan medföra skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön.

Enligt 2 kap. 4 § MB ska alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd undvika att använda eller sälja sådana kemiska produkter eller biotekniska organismer som kan befaras medföra risker för människors hälsa eller miljön, om de kan ersättas med sådana produkter eller organismer som kan antas

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

BESLUT

12 (16)

2009-04-16

Dnr: 551-292-07

vara mindre farliga (den s.k. produktvalsprincipen). Motsvarande krav gäller i fråga om varor som innehåller eller har behandlats med en kemisk produkt eller bioteknisk organism.

Enligt 2 kap. 5 § MB ska alla som bedriver en verksamhet eller vidtar en åtgärd hushålla med råvaror och energi samt utnyttja möjligheterna till återanvändning och återvinning (de s.k. hushållnings- och kretsloppsprinciperna). I första hand ska förnybara energikällor användas. Som ett led i gödselhanteringen bör därför möjligheten att ur gödseln utvinna biogas beaktas. Sett till den stora mängd gödsel anläggningen kommer att producera samt att biogas möjliggör både elkraftsförsörjning och drivmedelproduktion finner Länsstyrelsen det skäligt att uppskjuta frågan om eventuella slutliga villkor för rötning a gödsel under en prövotid fram till och med den 31 december 2010.

Sökanden får anses ha tillräckliga kunskaper för att driva verksamheten i överensstämmelse med hänsynsreglerna i 2 kap. MB.

En utgångspunkt för Länsstyrelsens prövning är att verksamheten inte ska dubbelregleras genom tillståndet, d.v.s. villkorsformuleringar bör inte ställa samma krav som återfinns i annan lag, förordning eller föreskrift om det inte finns särskilda skäl att sätta kraven som villkor. Länsstyrelsen konstaterar t.ex. att spridning av bekämpningsmedel ska ske enligt gällande föreskrifter. Vidare att förordningen om miljöhänsyn i jordbruket med föreskrifter väl reglerar krav på lagringsutrymmen för gödsel och spridningsarealer. Sökanden har visat att företaget klarar kraven vid maximal produktion. Ifall det framledes t.ex. uppstår brist på tillgänglig spridningsareal i närområdet måste verksamheten anpassas därefter. En påminnelse härom i villkorsform (se villkor 2) är trots vad som anförts ovan motiverad i förevarande fall.

Länsstyrelsen anser att villkor ska föreskrivas avseende hantering av gödsel, kemikalier, avfall, energi och buller. Avgörande är tolkningen av de allmänna hänsynsreglerna i 2 kap. miljöbalken. Vid denna bedömning ska särskilt beaktas nyttan av skyddsåtgärder och andra försiktighetsmått jämfört med kostnaderna för sådana åtgärder. En förordning eller föreskrift hindrar inte tillståndsmyndigheten att i enskilda fall skärpa eller förtydliga krav. Praxis vid prövning av miljöfarlig verksamhet är att generella villkor meddelas t.ex. beträffande lagring av kemikalier och buller. Länsstyrelsen har vid handläggning av ärendet beaktat frågan om förorenad mark och nedläggning av verksamheten men inte bedömt det motiverat med särskilda villkor i dessa frågor. Det kan dock inte uteslutas att tidigare verksamhetsutövare p.g.a. bristande hantering orsakat föroreningar. Verksamhetsutövaren bör meddela tillsynsmyndigheten när djurhållningen upphör på fastigheten.

Allmänna villkoret (villkor nr 1)

Villkoret innebär att tillståndshavaren är skyldig att följa vad som uppgivits i ansökan och vad man i övrigt har åtagit sig i ärendet om inget annat sägs i detta beslut. Villkorsformuleringen följer gällande praxis och innebär att innehållet i ansökan och övriga åtaganden i ärendet får samma juridiska status som övriga villkor i detta beslut. Mindre ändringar av verksamheten ska anmälas till tillsynsmyndigheten på det sätt som anges i 22 § förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd.

Gödselhantering (villkor 2-8)

Tämnaren är en näringsbelastad sjö där jordbruket inom avrinningsområdet står för det största bidraget av näringsämnen. Genom Tämnarån sker en vidare transport av näringsämnen till Bottenhavet. Åtgärder som syftar till att minska lantbrukets förluster av kväve och fosfor är angelägna både ur miljö- och hushållningssynpunkt.

Kväveförluster, i form av ammoniak, sker under stallgödselns hela hanteringskedja, fodring, hantering i stallar, under lagring och vid spridning men även från träck och urin från betande djur. Åtgärder vid spridning av stallgödsel är särskilt viktiga eftersom de utgör en stor del av den totala ammoniakförlusten från stallgödsel och för att spridningen är det sista steget i kedjan. Vidtas inte åtgärder där är det risk för att man förlorar en stor del av effekten av åtgärder man gjort i tidigare led. Ammoniakavgången är hög omedelbart efter spridning vilket motiverar att gödseln brukas ned så snart som möjligt. Bolaget har som skyddsåtgärd angett att nedmyllning av flytgödsel kommer att ske i samband med spridningen. Tidpunkten, såväl tid på året som aktuella väderleksförhållanden, för spridning av stallgödsel har stor betydelse för ammoniakförlusterna och luktpåverkan. Enligt Jordbruksverkets Allmänna råd (2005:1) bör inte flytgödsel och urin spridas under hösten i eller inför sådd av höststråsäd, inte heller under hösten inför vårsådd.

Jordbrukets diffusa bidrag till fosforbelastningen har ökat under senare år. För att minimera läckaget av växtnäring från åkermarken är det viktigt att gödselspridningen anpassas till grödornas behov och jordens näringstillstånd. Stora överskott betyder ökad risk för fosforförluster och därmed fortsatt övergödning av sjöar och kustområden, vilket rimmar illa med miljömålet "Ingen övergödning". För bästa växtnäringsutnyttjande är det också angeläget att stallgödseln fördelas jämnt över hela spridningsarealen. Att anlägga skyddszoner runt vattendrag och

vattenförande diken motverkar borttransport av fosfor. En viktig väg för minskad påverkan är att genom anpassad gödsling och utfodring försöka minska andelen fält med höga fosfortal. Om ett fält har uppnått fosforklass III bör stallgödselgivorna begränsas till av rådgivningen rekommenderad fosforgiva för aktuell gröda och skördenivå (se Jordbruksverkets Rapport: 2005:21, Riktlinjer för gödsling och kalkning 2009). Ingen ytterligare fosfor får därför tillföras de skiften som har uppnått fosforklass 5 (P-Al > 16 mg P/100 g jord). Med regelbunden markkartering kan de olika skiftenas fosforklass kontrolleras. För att korrekt kunna bedöma gödslingsbehovet måste verksamhetsutövaren bl.a. ha kännedom om markens näringsstatus, gårdens växtnäringsbalans samt gödselns innehåll av växtnäringsämnen. Verksamhetsutövaren ska kunna redogöra för grödans kvävebehov samt vilken gödsling som har genomförts. Av en journal för utförd gödsling bör framgå vilket fält som avses, vilken areal det har, gröda, sådatum, datum för gödselspridning samt typ och mängd av gödselmedel som spridits.

Skyddsavstånd för spridning av gödsel till vattendrag och vattenförande diken anges i enlighet med Bolagets förslag till villkor. Ett skyddsavstånd på 6 meter kan anses tillräckligt då Bolaget åtagit sig att nedmyllning ska ske omgående. Därutöver anser Länsstyrelsen det motiverat att längs kant mot vattendrag eller dike lämna en ständigt bevuxen skyddszon på minst 2 meter från dikets övre kant. Skydds-zonen minskar risken för ytavrinning av växtnäring och kan också ha en positiv inverkan på den biologiska mångfalden.

Skydd av grundvatten för dricksvattenändamål har hög prioritet. Spridning av gödsel nära vattentäkter innebär en risk för påverkan på vattenkvalitén, både i form av bakterier och ämnen. Faktorer som marklutning, jordart, förekomst av avgränsande dike, typ av vattentäkt m.m. påverkar risken för förorening i det enskilda fallet. Länsstyrelsen anser därför det skäligt att ett minsta avstånd om 50 meter till vattentäkt alltid iakttas om inte tillsynsmyndigheten medger annat. Det åligger Bolaget att för tillsynsmyndigheten visa att omständigheterna i det enskilda fallet är sådana att spridning av gödsel, vid ett mindre avstånd än 50 meter, kan ske utan risk för påverkan på vattentäkten.

Då spridning av gödsel huvudsakligen kommer att ske genom nedmyllning direkt bedöms de luktolägenheter som kan uppstå som acceptabla. För att motverka luktstörningar i samband med spridning av stallgödsel bör spridningen ske under så få och korta perioder som möjligt samt anpassas till lämpliga väder- och vindförhållanden. Viss lukt från gödselspridning och djurhållning är dock ofrånkomlig.

Möjligheten att, vid behov, fastställa slutliga villkor om nya gödselbrunnarnas utformning överläts åt tillsynsmyndigheten.

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

BESLUT

15 (16)

2009-04-16

Dnr: 551-292-07

Kemikalier och avfall (villkor 9-11)

Drivmedel, kemiska produkter och farligt avfall ska förvaras och hanteras så att omgivningen skyddas mot föroreningar. Avfall och restprodukter ska om möjligt nyttiggöras.

Energi (villkor 12)

I Sverige har riksdagen bestämt att de svenska utsläppen av växthusgaser ska minska. Utsläppen av växthusgaser ska, i snitt för åren 2008-2012, vara minst fyra procent lägre än utsläppen år 1990. På längre sikt ska utsläppen minska betydligt mer. All energianvändning påverkar miljön. Den bästa kilowatten är den som aldrig används. Bolagets anläggning och drift använder sammantaget stora mängder energi. Vid installation av ny utrustning ska låg energiförbrukning eftersträvas. Drift och underhåll ska ske så att energianvändningen minimeras.

Buller (villkor 13)

Riktvärdet för externt industribuller vid nyetablering, i enlighet med Naturvårdsverkets allmänna råd 1978:5, är vedertagen praxis.

Länsstyrelsens sammanfattande bedömning

Om föreskrivna villkor iakttas anser Länsstyrelsen att verksamheten, så som den beskrivits i ansökan och övriga handlingar som inkommit i ärendet, är förenlig med de allmänna hänsynsreglerna i 2 kap. MB, med hushållningsbestämmelserna i 3 och 4 kap. MB samt med MB:s allmänna mål i 1 kap 1§ MB. Tillstånd ska därför lämnas till verksamheten.

Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas hos miljödomstolen, Nacka tingsrätt, se bilaga 1.

Beslut om kungörelsedelgivning

Se bilaga 2.

Beslut i ärendet har fattats av miljöprövningsdelegationen. I beslutet har deltagit länsassessor Roger Gustafsson, ordförande, och miljöskyddshandläggare Ing-Marie Askaner, miljöskakkunnig. Ärendet har föredragits av miljöskyddshandläggare Tomas Waara, miljöenheten.

Roger Gustafsson

Ing-Marie Askaner

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

BESLUT

16 (16)

2009-04-16

Dnr: 551-292-07

BILAGOR

1. Hur man överklagar
2. Beslut om kungörelsedelgivning

SÄNDLISTA

Naturvårdsverket, 106 48 Stockholm

Miljö- och byggnämnden i Heby kommun, 744 88 Heby

Kommunstyrelsen i Heby kommun, 744 88 Heby